

Öğle namazının vakti

Ali Bey: “Asr-ı sâni nedir? Öğle namazı asr-ı sâniye kadar geciktirilebilir mi?”

Namaz vakitlerini belirleyen vahiydir. Biz amel etmekle yükümlüüz. En efdal amel de, vaktinde kılınan namazdır.

İbn-i Mes’ud (ra) der ki: Allah Resûlüne (asm): “Amellerin hangisi daha efdaldır?” diye sordum. Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm):

“Vakti içinde kılınan namazdır!” buyurdu. Ben:

“Sonra hangisidir?” diye sordum. Resûlullah Efendimiz (asm):

“Anaya babaya iyilik etmektir!” buyurdu. Ben:

“Sonra hangisidir?” diye sordum. Allah Resulü (asm):

“Allah yolunda cihaddır!” buyurdu.1

Asr-ı sani ve diğer namaz vakitleri hususunda vahiyle belirlenen “sınırlara” bir göz atmakta fayda var.

Cabir b. Abdullah (ra) anlatıyor: “Namaz vakitlerini öğretmek için Cebrail (as) Resûlullah’a (asm) geldi, imam oldu; Resûlullah (asm) arkasına durdu, insanlar da Resûlullah’ın (asm) arkasına durdu ve güneş tepeden döndüğü sırada Cebrail (as) öğle namazını kıldırdı. Her şeyin gölgesi bir misli olunca Cebrail (as) yine Resûlullah’a (asm) geldi ve önce yaptığı gibi tekrar öne geçti, Resûlullah (asm) onun arkasında, cemaat de Resûlullah’ın (asm) arkasında olduğu halde ikindi namazını kıldırdı. Sonra Cebrâil (as) güneş batınca tekrar geldi ve öne geçti, Resûlullah (asm) arkasında, cemaat de Resûlullah’ın (asm) arkasında olduğu halde akşam namazını kıldırdı. Sonra şafak (ufuktaki kızılılık) kaybolunca Cebrâil (as) yeniden geldi ve öne geçti, Resûlullah (asm) arkasında, cemaat de Resûlullah’ın (asm) arkasında olduğu halde yatsı namazını kıldırdı. Sonra Cebrail (as) şafak sökünce tekrar geldi ve öne geçti, Resûlullah (asm) arkasında, cemaat de Resûlullah’ın (asm) arkasında olduğu halde sabah namazını kıldırdı.

“İkinci gün insanın gölgesi bir misli olunca Cebrail (as) tekrar geldi, önceki gün yaptığı gibi öğle namazını kıldırdı. Sonra insanın gölgesi iki misli olunca geldi ve

önce yaptığı gibi ikinci namazını kıldırdı. Sonra güneş batınca geldi ve önceki gün yaptığı gibi akşam namazını kıldırdı. Akşamı kıldıktan sonra uyuduk. Sonra uyanıp tekrar uyuduk. Tekrar uyanınca Cebrail (as) geldi ve dünkü yaptığı gibi yatsı namazını kıldırdı. Daha sonra tan yerinin beyazlığı yayılınca geldi“yıldızlar meydanda iken—dünkü yaptığı gibi sabah namazını kıldırdı.

Cebrail (as) sonra dedi ki: “Dünkü kıldırduğım vakitlerle bu günkü kıldırduğım vakitler arasındaki zamanlar namaz vakitleridir.”²

Namaz vakitlerinin bizzat “vahiy” tarafından tayin edildiği konusunu işleyen başka hadisler de var. Mezhepler konuyla ilgili bütün hadislerden yola çıkarak namaz vakitlerinin tayininde önemli kıstaslar tesbit etmişlerdir. Buna göre öğle namazının vakti, güneşin tam tepe noktasına varmasından hemen sonra başlar; her şeyin gölgesinin“tepe noktadaki gölge hariç—kendi misline ulaşmasına kadar devam eder. Bu tesbit, mezhep imamlarından İmam-ı Malik, İmam Ahmed b. Hanbel ve İmam-ı Şafiî ile Hanefîlerden İmam-ı Muhammed ve İmam-ı Ebû Yusuf’a aittir. İmam-ı Azam Ebû Hanife’ye göre ise, öğle namazının vakti, her şeyin gölgesinin“tepe noktadaki gölge hariç—kendisinin iki misline ulaştığı zaman çıkmış olur. Her şeyin gölgesinin kendisinin iki misli olduğu zamana “asr-ı sâni” denir ve ikinci namazının vakti girmiş olur. Üç imama göre ise, her şeyin gölgesinin kendisinin bir misli olmasıyla ikinci namazının vakti girer.

Ülkemizde—elhamdülillâh—beş vakit ezanlar okunmaktadır. Üstelik“elhamdülillah—saat ve takvimle ilgili bir sıkıntımız da bulunmamaktadır. Namaz vakitleri konusunda okunan ezanlar ve takvimler vahiyle birebir örtüşecek ölçüde doğru bir tesbitin ürünüdürler. Bu konuda tereddüde ve şüpheye mahal de yoktur.

Ezan seslerinin işitilmediği ve ne saatimizin, ne de takvimin olmadığı bir yerde bulunursak eğer, namaz vakitlerini gölge hesabıyla yapabiliriz. Bu durumda da ihtilâftan kurtulmak için; öğle namazını, her şeyin gölgesi kendisinin bir misli olmazdan önce kılmalı, daha sonraya bırakmamalıdır. İkinci namazını da gölgeler iki misli olunca, yani asr-ı sâni den sonra kılmalıdır.

Allah kabul etsin.

Dipnotlar:

1- R. Sâlihîn, 1071

2- Nesâi, Mevâkît, 10